

Janita Kist

ALS SOCIAAL VEILIG SPORTEN ECHT GAAT LEVEN

Dat er voor discriminatie en grensoverschrijdend gedrag geen plek is op en buiten de velden, is voor verenigingsbesturen vanzelfsprekend. Maar het beleid rondom sociaal veilig sporten ook daadwerkelijk actief onder de aandacht brengen bij leden en trainers, dat is vaak wat lastiger. Janita Kist, buurtsportcoach bij SportService Zwolle, neemt deel aan een Community of Learning waarin dit thema uitgebreid aan bod komt en brengt het geleerde direct in praktijk bij tal van verenigingen. YARA HOGLUGT

Toen Janita Kist begon als buurtsportcoach met specifiek de focus op sociaal veilig sporten, bracht ze een rugzak aan ervaring mee die ze in de jaren daarvoor als clubkadercoach had opgedaan. In Steenwijk schoot ze bij maar liefst twintig verenigingen te hulp door daar vrijwillige trainers te begeleiden en hen didactische en pedagogische handvatten mee te geven. "Dat ging toen als een lopend vuurtje: trainers die ik hielp kregen meer plezier en dat droegen ze automatisch over op de kinderen die ze trainden. Doordat dat vervolgens via mond-tot-mondreclame bekend werd, meldden zich ook meer kinderen aan bij de clubs." Nadat Kist haar werkzaamheden afrondde, ging bij veertien van de twintig clubs een interne clubkadercoach verder die, financieel ondersteund door de gemeente, is opgeleid door NOC*NSF. Deze clubkadercoaches liepen daarvoor al geruime tijd mee met Kist.

FOTO: SHUTTERSTOCK

4 v's

Voor Kist was het tijd voor een volgende stap toen begin 2023 duidelijk werd dat er behoefte was aan een buurtsportcoach sociaal veilig sporten in Steenwijkerland. Ze pakte de uitdaging aan en sindsdien staat ze bij een behoorlijk aantal verenigingen in nauw contact met besturen om hen te informeren over en te ondersteunen bij het streven naar een sociaal veilige sportomgeving. "Bij 25 clubs ben ik op dit moment actief bezig met dit thema", vertelt Kist. "Ik ga langs besturen en kijk hoe het met de sociale veiligheid is gesteld en op welke manier de 4 v's zijn geïmplementeerd." De 4 v's zijn Verenigingsbrede gedragscode, Vertrouwenscontactpersoon op de club, Verklaring Omtrent het Gedrag voor vrijwilligers en Vakkundig geschoolde trainer-coaches. "Wat ik merk, is dat veel verenigingen sociaal veilig sporten zeker een belangrijk thema vinden, maar het belandt desondanks nog vaak op een soort afvinklijstje. Gedragsregels worden bijvoorbeeld wel degelijk opgesteld, maar ervoor zorgen dat deze echt beginnen te leven op een club, blijkt nog lastig. Daar ben ik voor: om clubs te informeren, tools aan te reiken en voor een verbinding te zorgen met de juiste organisaties om sociaal veilig sporten goed in te richten op het veld en langs de lijn."

"VEEL VERENIGINGEN VINDEN SOCIAAL VEILIG SPORTEN ZEKER EEN BELANGRIJK THEMA, MAAR HET BELANDT DESONDANKS NOG VAAK OP EEN SOORT AFVINKLIJSTJE"

Campagnes

Wat de gedragsregels betreft: daar bedacht Kist wat op. "Je kunt als bestuur wel gedragsregels opstellen en die op de website zetten, maar je moet ze ook actief bekendmaken. Daarom heb ik bijvoorbeeld een Week van Respect georganiseerd. Tijdens die week werden de belangrijkste gedragsregels op flyers verspreid waarna werd doorverwezen naar de site. Zo worden de regels veel breder gedragen en kun je trainers, scheidsrechters en bestuursleden ook daadwerkelijk aanspreken wanneer hun gedragingen niet conform de gedragsregels zijn. Ik sluit ook aan bij trainersoverleggen om wat meer sociaalpedagogische duiding te geven van gedragsregels. Onze gemeente heeft zelfs een soort

FOTO: SHUTTERSTOCK

beloning bedacht. Verenigingen die zichtbaar actief bezig waren met gedragsregels, kregen een 'sportief gedrag-bordje'. Daarop staan de vijf vuistregels over hoe je je zou moeten gedragen. Voor clubs was dat weer een mooi pr-momentje: het is voor ouders toch ook fijn om te weten dat hun kind training krijgt van iemand die goed opgeleid is, een VOG heeft en weet hoe hij of zij zich moet gedragen. Bovendien stel je ook een voorbeeld voor andere clubs. Zo verspreidt de olievlek zich steeds verder. Dit soort beloningen blijven we dan ook continu voortzetten.”

Korte lijnen

Kist wijst clubs ook de weg op VOG-gebied, legt ze uit. “Veel clubs hadden hun zaken op het gebied van VOG's en vertrouwenscontactpersonen nog niet goed geregeld. Ik leg ze uit waar ze moeten zijn en wat ze moeten doen om het hen makkelijker te maken. Dat is voor clubs het fijne van mijn rol: voor sommige clubs die hun bestuur nét rond krijgen, kunnen dit soort dingen veel werk opleveren. Dat ik hen kan informeren en begeleiden, is dan handig. Ik benadruk daarbij wel: uiteindelijk moet de club zélf handelen en een verantwoordelijke aanwijzen binnen het bestuur. Dat kan ik niet voor ze doen.

Samenhang

In de Community of Learning voor buurtsport- en clubkadercoaches die aan het thema sociale veiligheid in de sport werken, komt Kist samen met vakgenoten om kennis uit te wisselen en samen naar oplossingen te zoeken om voor alle verenigingen in Nederland te streven naar een optimaal sociaal veilig sportklimaat. Kist constateerde al gauw dat zowel de buurtsportcoach als de clubkadercoach daarvoor van essentieel belang zijn: “Het één kan niet zonder het ander bestaan. Als buurtsportcoach sociaal veilig sporten is het heel nuttig om een e-learning voor te stellen, maar alleen dat is niet genoeg. Een clubkadercoach is daarvan een essentieel onderdeel om de opgedane kennis ook echt te borgen. In Steenwijkerland gaat dat inmiddels heel goed: de clubs die we ondersteunen ervaren dat echt als een noodzakelijk zetje in de rug – en voor mij was het natuurlijk heel fijn dat ik de ingangen bij de clubs al had dankzij mijn tijd als clubkadercoach.”

Op weg naar een Pedagogisch Sportklimaat

Een pedagogisch sportklimaat draagt bij aan een veilige en plezierige sportomgeving, waarin kinderen en jongeren zich optimaal kunnen ontwikkelen. Kenniscentrum Sport & Bewegen ondersteunt buurtsport- en clubkadercoaches met kennis en tools om het sportklimaat bij verenigingen te versterken. Bezoek pedagogischsportklimaat.nl voor praktische handvatten en inspiratie.

“UITEINDELIJK MOET DE CLUB ZELF HANDELEN EN EEN VERANTWOORDELIJKE AANWIJZEN BINNEN HET BESTUUR”